

Válek, Vlastimil

Činnost brněnské pobočky Literárněvědné společnosti při ČSAV v letech 1980 a 1981

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. D, Řada literárněvědná. 1983, vol. 32, iss. D30, pp. [123]-124

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/107950>

Access Date: 25. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Zprávy

ČINNOST BRNĚNSKÉ POBOČKY LITERÁRNĚVĚDNÉ SPOLEČNOSTI PŘI ČSAV V LETECH 1980 a 1981

Brněnská pobočka Literárněvědné společnosti při ČSAV uspořádala v roce 1980 šest přednášek, z toho tři v medievalistické odborné skupině.

V základní sekci se uskutečnily tři přednášky. Doc. dr. Karel Palas, CSc., referoval 29. dubna na téma *K počátkům novodobé české literární historie*. Materiálový základ přednášky tvořily tři verze Dobrovského *Geschichte der böhmischen Sprache* a dvě vydání Jungmannovy *Historie literatury české*. Přednášející se zaměřil na podstatné rozdíly mezi Dobrovským a Jungmannem ve výkladu klíčových jevů českého literárního vývoje.

Doc. dr. Ivan Dorovský, CSc., promluvil 21. října o *problematice srovnávacího studia literatur*. Na bohatém materiálu zdůraznil plodnost výzkumu bilaterálních a multilaterálních styků a vztahů pro další vývoj srovnávacího studia a podtrhl nutnost spojit toto studium se společenským procesem.

Dr. Ivo Pospíšil, CSc., řešil 2. prosince teoretickou otázku v přednášce *Syžet ruské románové kroniky*. Po žánrové charakteristice kroniky se soustředil na rozbor syžetu (rozeznává tři základní linie syžetu) včetně titulu, incipitu a explicitu. Jako materiál mu sloužily texty S. T. Aksakova, M. S. Leskova, M. J. Saltykova-Šcedrina a M. Gorkého.

V medievalistické odborné skupině referoval jako první Rudolf Mertlík 4. března na téma *Pisně žáků darebáků*. Přednáška vycházela z hluboké znalosti materiálu a byla bohatě dokumentována a doplněna ukázkami.

Dr. Pavel Floss si vybral téma *Mikuláš Kusánský — filozof na prahu renesance* a přednesl je 11. června. Zdůraznil význam Kusánského pro renesanční kulturu a uvedl, že jeho vliv sahá i za hranice renesance. Pak se zaměřil především na význam jeho díla pro vznik přírodních věd.

Doc. dr. Sáša Dušková, DrSc., promluvila 11. listopadu na téma *Codex diplomaticus*. Nejprve zhodnotila dílo zakladatele kodexu Gustava Fridricha. Pak se věnovala podrobně významu odborné činnosti prof. J. Šebánka, který na tuto práci navázal, seznámila s jeho novými přístupy a názory a zdůraznila jeho význam a zásluhy o kodex. Vydávání českého diplomatáře bylo svěřeno brněnskému pracovišti, které připravuje již čtvrtý svazek tohoto velkolepého díla, v němž pokračují Šebánkovi žáci a následovníci.

V roce 1981 byly uspořádány celkem čtyři samostatné odborné přednášky (z toho tři v medievalistické odborné skupině) a jedno rozsáhlé pracovní zasedání, na němž bylo předneseno sedm referátů. Zasedání bylo uskutečněno ve spolupráci s katedrou

české a slovenské literatury a literární vědy filozofické fakulty UJEP. Celkem tedy odeznělo jedenáct odborných sdělení.

V mediievalistické sekci se dr. Karel H á d e k věnoval 28. března speciální otázce v odborném referátu *Text jako problém textologický*. Vyložil dosavadní názory, zhodnotil je a doložil konkrétními příklady, na jejichž analýze předvedl svůj přístup. Zabýval se i vývojem textu.

Prof. dr. Milan K o p e c k ý, DrSc., který patří k našim předním komeňologům, zdůraznil 3. června v přednášce *K metodologii bádání o díle J. A. Komenského*, že úplný obraz Komenského vznikne až spoluprací několika specialistů různých oborů — pedagoga, filozofa, historika, literárního vědce, filologa i muzikologa. Z rozsáhlého díla Komenského se zaměřil především na českou beletristickou tvorbu, která vznikala před jeho odchodem do exilu. Důkladně toto dílo analyzoval a odkryl ideové záměry autorovy. Svě rozbory dal do vztahu s dalšími vývojovými etapami české kultury.

Dr. Vladimír K y a s, CSc., zamyslel se 1. prosince nad *problémem zániku velkomoravské kultury*. Vyšel z dochovaných materiálů a poukázal, že nový pohled na tento problém je postaven především na dvou zprávách z 10. století (1. k roku 976 je doložen moravský biskup, 2. Kosmas svědčí o tom, že před časy pražského biskupa Šebíře byl na Moravě biskup Vracen). Uvedené materiály analyzoval. Poukázal i na to, že přes Moravu byla přímá souvislost s Kyjevskou Rusí.

V základní sekci promluvil dr. Viktor K u d ě l k a, CSc., 27. října na téma *Humor v české komedii*. Nejprve referoval o podobách, funkci a možnostech humoru, což dokumentoval na českých i světových příkladech. V druhé části ukázal na rozboru konkrétních děl cesty a cíle české komediografie od května 1945 do současnosti.

Pracovní zasedání *Aktuální otázky literatury na Moravě* se konalo 21. prosince. Referovali na něm prof. dr. Dušan J e ř á b e k, CSc., dr. Jiří K u d r n á č, prof. dr. Milan K o p e c k ý, DrSc., dr. Bomumil M a r č á k, CSc., doc. dr. Karel P a l a s, CSc., dr. Milan S u c h o m e l, CSc., a dr. Vlastimil V á l e k, CSc.

Vlastimil Válek

K PROBLEMATICE LITERATURY NA MORAVĚ

Dne 21. prosince 1981 uspořádala katedra české a slovenské literatury a literární vědy ve spolupráci s brněnskou pobočkou Literárněvědné společnosti při ČSAV pracovní zasedání na téma *Aktuální otázky literatury na Moravě*, na němž členové katedry seznámili veřejnost se stavem řešení etapy státního vědeckovýzkumného úkolu VII-7-4-03 Dějiny Moravy.

Po úvodním slově prof. dr. D. J e ř á b k a, CSc., přednesl příspěvek *Poznámky k pojmu „literatura na Moravě“* doc. dr. K. P a l a s, CSc. Tendence k partikularismu ve starší a obrozené literatuře na Moravě vysvětlil specifickým postavením Moravy v českém státě a působností kulturních center rakouských, zejména Vídně. Důsledky tohoto stavu byly z vývojového hlediska regresivní, někdy však i opačné (boje o pravost RKZ). Dezintegrační tendence jazykové vyvraceli vahou své autority už J. Jungmann a F. Palacký, který vědomí sounáležitosti s Čechami posílil i příslušnými partiemi svých Dějin. Problematika české literatury na Moravě je koncem devatenáctého století vyřešena platným stanoviskem Leandra Čecha.

Prof. dr. M. K o p e c k ý, DrSc., v přednášce *K vývoji humanismu na Moravě* konstatoval absenci polarizace jednotlivých fází humanistické literatury na Moravě. Pro zkoumání latinského písemnictví požadoval zhodnocení akt církevních institucí a průzkum sociální skladby moravských měst a práce moravských tiskářů pro osvětlení literatury české. Stanovil význam moravských center jednoty bratrské, humanistické světské lyriky a spisů kronikářských a genealogických.

Prof. dr. D. J e ř á b e k, CSc., sledoval svým příspěvkem *Rudolf Těsnohlídek a Moravský kraj* období Těsnohlídkova bližšího poznávání moravských poměrů v době jeho působení v redakci časopisu vycházejícího v Brně. Těsnohlídkovy politické články sledovaly problémy odnárodňování a klerikalizace života na Moravě, kulturní vedle